

Cadılar:

Büyücü Bilge Kadınlar

(Dr. Cahit Karakuş)

Önsöz	2
Giriş	3
1. Cadı	4
2. Tanrıçalar	5
3. Avrupa'da cadı avı	9
4. Feodalizm	12
5. Tapınak Şövalyeleri	13
6. Salem Cadı Mahkemesi	15
7. Toplumun belirlediği normlar etrafında şekillenen hukuk	21
8. Kadına yönelik kirli savaş	22
9. Günümüz cadıları	24
Sonuç.....	25
Ekler	26
Kaynaklar.....	27

Önsöz

Ülkemde son yıllarda kadına karşı şiddetin artmasında bilinçlenmeye olan tahammülsüzlük, önemli rol oynamaktadır. Bilinçlenme; üretmektir, sorgulamaktır, farklı olanın yaşam hakkına saygı göstermektir, değişimin izlerini aramaktır. Üretmek sadece ürün üretmek değildir, kültür üretmektir, bilim üretmektir, sanat üretmektir, kısaca var olmayı üretmektir. Bu nedenle bilinçlenme kültürü geliştirmeyen toplumun baskın erkek hegemonyası ile kadını baskı altında tutma öğretisinin sürdürülmesine destek veren kadınlar neyi amaçlamaktadır? Böyle yaparak tüm kadınların geleceklerini zincirleyen ve yok oluşa sürükleyen yapıyı kendi elleri ile inşa etmektedirler. İnançların, örf ve adetlerin neredeyse tümü erkekler tarafından hazırlanmış ve kadınları hizaya getirmeye yöneliktir. Erkekler tarafından hapsedilen kadınların beyinlerindeki duygusal reaksiyonlarda taşkınlık, ani sinirlenme, hareket bozuklukları, geçici kişilik değişimi ile var olmaya çabalayan kadınlar. Ayrıca baştan çıkartma fantezilerinin derinliğinde kendilerine var olma alanı açmaya çabalayan kadınlar, birbirlerinden neyin intikamını almaktadırlar?

Giriş

Acımasız sonlar yaşayan çilekeş kadınların sessizliklerini dinlersek, kendimize, en azından gelecek adına, önemli dersler çıkarabiliriz. Tarih boyunca, üreyerek var olmaya katkı verirken ilaç yapmayı, ebeliği ve hemşireliği öğrenen kadınlar, insanoğlunun dünyada varolma sürecinde tanrıça yapıldılar. Onlar ebe olarak ev ev, köy köy dolaştılar; deneyimlerini komşudan komşuya, anasından kızına aktardılar. İşler ters gitmeye başladığında ise büyücü kadın, üfürükcü ve sonunda cadı oldular, lanetlendiler ve yok edildiler; yok edilme kesintisiz devam etmektedir.

Evet kadınlar her zaman üfürükcüdür, çünkü terapistir; lisansı olmayan doktordur. Onlar akıl hocasıdır; avukat, psikolog, danışmandır. Onlar eczacıdır, şifalı otları keşfettiler ve yetiştirdiler. Onlar bilgedir. Zamanla büyücü oldular; doğrudur büyücülük tıp ve eczacılık, büyü ve sihirbazlık anlamına da gelmektedir. Doğuştan kazanılmış hak olarak ve tarih olarak tıp mirasının en önemli aktörü kadınlardır. Modern tıp teknolojisi gelişmeden önce büyücü kadınlar vardı. Bu yüzden tarih boyunca kazandıkları deneyimler, başlarına hep bela açmıştır. Çünkü erkeklerin, egemenliğini kaybetme korkusu onlar için acımasız sonlar hazırlamıştır; hazırlamaya da devam etmektedir. Her zaman suçlanma ve infaz ile karşı karşıyadırlar. Baskı ve sınırlama onları karanlığa, gizliliğe ve sırlar ile dolu dünyaya doğru itmektedir.

Ay ışığında uçabilen, etkileyici, şeytana hizmet ettiğine inanılan büyücü kadınlar. Yaşamı ya da ölümü getiren ve inanılmaz doğa üstü güçlere sahip olan cadılar kayıp tanrıçalardan geriye kalan hikayeler olabilir mi?

Cadı, bir büyücü ve şeytanın karısı, ürkütücü varlık olarak binlerce yıl boyunca insanları korkutmaya ve hayal gücünü ele geçirmeye hala devam etmektedir. O bir gölgedir. O kontrolden çıkmış bir kadındır. Cadılar hayal gücümüzün birer ürünü. Mitolojilerde ve efsanelerde cadılar kadar korkulan ve nefret edilen başka bir varlık yoktur. Toplumun bir kabusu haline nasıl getirildiler? Cadıların uçabildiğine dair inanç nasıl oluştu?

Cadı avlama çağı olarak da adlandırılan 14. asırdan 17. asıra kadar 4 yüzyıl boyunca Almanya'dan İngiltere'ye tüm Avrupa'da yüzbinlerce kadın yakılmıştır. Bu yıllarda Protestan ve Katolik kiliseleri, büyücü kadınları politik, din ve cinsel tehlike olarak görmüşlerdir. Özellikle kırsal alanlarda bilinçlenen, feodal düzene ve kiliseye başkaldıran kadınlar hedef seçilmiştir. Yaşlı, genç hatta bebek kadınlar işkence gördüler, cadı oldukları için yok edildiler. Feodal düzenin krallarına hizmet eden kilise, veba, açlık ve yoksullukla mücadele ederken bilinçlenen kadınları kendisine neden düşman seçmiştir? Ortaçağ boyunca kadınlar neden cadılar ile özdeşleştirilip işkeceye maruz kaldılar, bir kazığa bağlanıp yakıldılar?

Bu düşmanlığın nedenleri bilinçlenme tarihi ile birlikte araştırılmalıdır. Öncelikle Ortaçağ Avrupasında Feodal düzenin iyi bilinmesi gerekmektedir.

1. Cadılar Kimdir?

Ay ışığında uçabilen, etkileyici, şeytana hizmet ettiğine inanılan büyücü kadınlar. Yaşamı ya da ölümü getiren ve inanılmaz doğa üstü güçlere sahip olan cadılar kayıp tanrıçalardan geriye kalan hikayeler olabilir mi?

Cadı, bir büyücü ve şeytanın karısı, ürkütücü varlık olarak binlerce yıl boyunca insanları korkutmaya ve hayal gücünü ele geçirmeye hala devam etmektedir. O bir gölgedir. O kontrolden çıkmış bir kadındır. Cadılar hayal gücümüzün birer ürünü. Mitolojilerde ve efsanelerde cadılar kadar korkulan ve nefret edilen başka bir varlık yoktur. Toplumun bir kabusu haline nasıl getirildiler? Cadıların uçabildiğine dair inanç nasıl oluştu?

Cadı avlama çağı olarak da adlandırılan 14. asırdan 17. asıra kadar 4 yüzyıl boyunca Almanya'dan İngiltere'ye tüm Avrupa'da yüzbinlerce kadın yakılmıştır. Bu yıllarda Protestan ve Katolik kiliseleri, büyücü kadınları politik, din ve cinsel tehlike olarak

görmüşlerdir. Özellikle kırsal alanlarda bilinçlenen, feodal düzene ve kiliseye başkaldıran kadınlar hedef seçilmiştir. Yaşlı, genç hatta bebek kadınlar işkence gördüler, cadı oldukları için yok edildiler. Feodal düzenin krallarına hizmet eden kilise, veba, açlık ve yoksullukla mücadele ederken bilinçlenen kadınları kendisine neden düşman seçmiştir? Ortaçağ boyunca kadınlar neden cadılar ile özleştirilip işkeçeye maruz kaldılar, bir kazığa bağlanıp yakıldılar?

Bu düşmanlığın nedenleri bilinçlenme tarihi ile birlikte araştırılmalıdır. Öncelikle Ortaçağ Avrupasında Feodal düzenin iyi bilinmesi gerekmektedir.

2. Tanrıçalar

Yeryüzünde yaşamın devamlılığı sürecinde insanoğlu, doğanın üretkenliğini kadın bedeninde birleştirmiştir. Sümerde en etkili kutsal ayini yapanlar bilge kadınlardı ve ilahi güçlere sahip olabilmeleri için eğitilirdi. Bu kadınlar insanların evlerini ziyaret eder, bütün kötülükleri, şeytani güçleri temizler, hastalar şifa bulur, cinsel dahil tüm problemler çözüldü. Tüm bunları yaparken, düzenlenen ayinlerde büyü denen ilahi seremoniler orataya çıkardı. Büyü aynı zamanda bilimin ilk ayak sesleriydi. Sesler, renkler, hava akımları, kokular, kimyasallar ve gazların geliştirilip kullanılmasıyla ortamlar daha gizemli hale getirilirdi. Makara ve dişli gibi mekanik sistemler ile hareket ettirilen nesnelere ortamda inanılmaz efektler oluştururdu. Görsel ışık ve gölge oyunları ile ortamdaki geçişlerin hologram dünyası yaratılırdı. Sesler ile korku üperti hisleri verirdi. Bu efekt oyunlarının yanı sıra psikolojik terapiler ile sosyalleşmeye katkı sağlayacak etkinlikler geliştirilir ve uygulanırdı. Bu etkinliklerde tanrıça rolündeki kadının cinsel cazibesi tüm olayların akış yönünü bir anda değiştirebilmekteydi. Korkuların, belaların bertaraf edilmesinde aktif rol oynayan tanrıça kadınlarının zaman içerisinde kazandıkları yetenekler onlarda, büyülü ve gizemli güçlere sahip oldukları inancı oluşturmuştur.

Acı veren felaketler ve hastalıklar ile yüzyüze gelen insanoğlu tehdit kaynağı olarak tanrıçaları, doğal olarak kadınları neden suçlamıştır? Başlangıçta büyücü bilge kadınlar, şeytani ve korkunç varlıklar olarak görölmüyordu. Hatta güçlü oldukları kadar merhametli oldukları da iddia edilmektedir. İzleri yirmi bin yıl öncesine dayanan, bereketin ve doğanın verimliliğini artıran büyölü güce sahip olan tanrıçalara saygı duyulurdu. Onlar çeşitli isimler ile anılırlardı; Eski Mezopotomya'da **inanna**, cennetin kraliçesi olarak tanınıyordu. Mısır'da ona **İsis** adı verilmişti. Kenan ülkesinde onun adı **Aşera**'ydi.

Eski İskandinavya'da kehanet tanrıçası **Freyja** iki tekerlekli bir arabayla cennete gitmektedir. Aşkın, güzelliğin, seksin ve çekiciliğin olduğu kadar, aynı zaman da savaş, ölüm, sihir, kehanet ve varlığın da tanrıçası olduğu varsayılır. Freyja bereketi temsil eder. üremeyi, çoğalmayı teşvik eder. Erkekler onu düşleyerek nesli çoğaltır, kadınlar ona benzemek için can atarlardı.

Yunan mitolojisinde Kirke, öldürücü olduğu kadar güzeldir de. Hazırladığı tatlı şarapla Odysseus'in denizcilerine büyü yapar. Daha sonra sihirli bir deyneğin dokunuğu ile onların herbirini domuza çevirirdi.

Musevilerin inanişında, uzayıp giden kırmızı saçlara sahip **Lilith** adındaki bir kadın tanrıça korumasız evlere girer yeni doğmuş bebekleri büyüler ve erkeklerin menilerini çalardı. Musevilik ve Hıristiyanlık apokrif (dini otoritelerce genel kabul görmüş, dini metinlerin ve kitapların parçası olmayan metin.) inançlarında Adem'in ilk eşidir. Talmud'da yer alan Yaradılış bölümünün 1. Bab'ında Adem ile beraber, 2. Babı'nda ise Adem'in kaburga kemiğinden bir dişi yaratıldığı yazılıdır. İbranilerin eski inanişına (Mitolojosine) göre Lilith, Adem ile aynı zamanda ve aynı anda yaratıldığından Ademin kendisine eşit olduğu görüşündedir. Adem'le birlikte olmayı şiddetle reddeder. Adem ısrar ettiğinde ise büyü ile kaçar ve onu terk eder. Melekler geri getirmek için Lilith'i bulur ama kendisi Kızıldeniz ile birlikte olduğundan yüzden fazla cin çocuğu olduğunu, bu nedenle artık Adem'e sadık olamayacağını bildirir.

Melekler, geri dönmesi için her gün bir cin çocuğu öldürmeye başlar. Bunun üzerine Lilith Adem'in soyundan her çocuktan, erkelerde sünnet oldukları 8. güne, kızlarda 20. güne kadar kendi adının yazılı muskayı taşımayan çocukları öldüreceğine yemin eder. Bugün dünyada var olduğuna inanılan cinler Adem ile Lilith'in ve Tuval Kabil eşi Naama'nın birlikteliğinden meydana gelmiştir. Lilith' den sonra Tanrı, Adem'i uyutur ve kaburga kemiğinden Havva'yı yaratır Havva sonuçta erkeğinin bir parçasından yaratıldığından ona tabi olur.

M.Ö 1300'lü yıllarda Kenan ülkesine yerleşen Müseviler'in var olma hikayesine göre erkek anlayışı egemendi. Bazılarına göre İncil'de yer alan yaratılış hikayesindeki Havva eski tanrıça Aşera'nın insan şekline uyarlanmış halidir. Cennet bahçelerinde insanlığın kovuluşunun tüm sorumluluğu Havva'dır. Bu nedenle kutsal ağaç ve yılan hem yasaklanmış hemde tehlikeli görülmeye başlanmıştı.

Türk mitolojisindeki lohusadaki çocukları boğarak öldüren Albastı iblisininde aynı kişi olduğuna da inanılır. Günümüzde bazı Museviler arasında bir adet olarak, Lohusa kadın akşamları evde yalnız bırakılmaz, ve akşamları çamaşır ipinde çocuk bezi bırakılmaz, çünkü bunları gören Lilith'in o evde çocuk olduğunu anlamasından endişe edilir.

Anadolu'daki tasvirlerde büyücü kadınlar tuzla çizilen bir dairenin ortasına oturur, kullandıkları basit nesnelere ile koruma ve iyileştirme gibi çok önemli güçler taşırlardı.

Bilge kadınlar zamanla güç elde ettiler, krallar onlara danışmadan hiçbir şey yapamazlardı. Onların varlığı olmadan hiçbir bebek doğamazdı. Bu büyücü ve bilge kadınlar cadıların ataları olabilir mi? Bilge kadınların bu iyi imajı kötü niyetli cadılara nasıl dönüştü? Bu sorunun yanıtı üçbin yıl önce gerçekleşen olaylarda saklı olabilir mi? Bu yıllarda Hindu – Avrupa kökenliler batıya doğru göçerken beraberlerinde vahşi büyücü savaş tanrıçalarını da getirmişlerdi. Bu kadınların ayrı özel ortamları ve

gizemli olduğu kadar őrkütücü yaşam alanları vardı. Karşı tarafa zarar vermede yaptıkları organizasyonlar onarı daha tehlikeli olarak görölmesini sağlamıştır.

Museviler kehanette bulunan, büyü yapan, geleceği tahmin eden, sihil kullanan, ölümü kullanan kadınlara izin vermemiştir. Büyüyü tamamen yasaklamıştır. Oysa İncil’de en gizemli hikaye bir kral ve cadının karşılaşmasını anlatır. Bu hikayede kral Şaul/Saul İsraililerin zorlu düşmanları Filistinler ile vahşi bir savaş içerisinde. Bu tarihi savaştan bir gün önce kral Şaul yasaklanmış bir büyücü arayıp bulunmasını, ondan kendisi için çok özel bir ruh çağırmasını ister. Bunun üzerine Saul görevlilerine, “Bana bir cinci kadın bulun da varıp ona danışayım” diye buyruk verir. Görevliler, “Eyn-Dor’da bir cinci kadın var” dediler. (1. Samuel 28:7) Kral büyücü kadının evine gider ondan Samuel peygamberin ruhunu çağırmasını ister. Oysa bütün cadıları ve büyücüleri ülkesinden kovan Şaul yaklaşmakta olan savaşta üstün gelmek için büyücü kadının evine gitmişti. Böylece Samuel’in bilgeliğinden yararlanacaktı. Cadı, kralın isteğini yerine getirir. Ancak zor durumdaki kral için ruh hiçte iyi haber vermez. Samuel’in ruhu Saul’un savaşta öleceğini söyler. Ertesi gün bu kehanet gerçek olur. İncil büyüü yasaklamasına rağmen neden böyle bir hikaye anlatır? Bu sorunun yanıtı hala sırdır.

3. Avrupa'da cadı avı

14. yüzyılda bütün Avrupa, kara ölüm denen veba ile boğuşmaktaydı. Salgın hastalık bütün kıtaya yayılırken köylerdeki bütün insanlar özellikle çocuklar ölmektedir. Kara ölümle birlikte korkuya dayalı histeriye bağlı büyük ve kudretli şeytanın yeryüzüne geldiğine dair söylentiler yayılmıştı. Yaşanan kötü kaderin şeytanın işi olduğuna inandılar. Kilise durumdan faydalandı engizisyon mahkemeleri kurdu. Kilise her zaman feodal sistemin devamlılığına katkı vermiştir. Bu mahkemelerin görevi şeytanın günahkarlarını yeryüzünde yok etmektir. Ondördüncü yüzyılın sonunda, büyü, günahlar içerisinde en kötüsü olarak görüldü. Çünkü ruhunuzu şeytana sattığınızın bir işareti idi. Öyle ki yaratılan korku cadıların uçabildiği inancını yaygınlaştırdı. 16. yüzyılda yaşayan Alman Fizikçi Yuhan Veyer, cadıların kullandığı natura adlı bir ilacın insalarda halisülasyonlara neden olduğunu iddia etmiştir. Cadıların uçtuğu inancı böylece yaygın söylenti olarak yayıldı.

Cadıların şeytanla bir anlaşma yaptıkları, geceleri büyülü toplantılarda şeytana taptıkları düşünülürdü. Uçarak gittikleri bu toplantılarda ahlak dışı olaylarda gerçekleşmekteydi. Ahlsız, gizemli bir topluluktan bahsedilirdi. Bu sebt günlerinde ölü bebeklerden korkunç ziyafet düzenlendiğine inanılırdı. Bu toplantılara karanlığın prensi şeytanın katılmasıyla doruk noktasına ulaşılır ve şeytan cadılarla cinsel ilişkide bulunurdu.

1486 yılında cadıların belirlenmesi ve yok edilmesinde cadı avcılarının yardımcı olacak bir kitap yazıldı. Kitaba "Cadı Baltası" (Malleus Maleficarum –malus mala fikarum) adı verildi. Dominikan meshebenden iki Alman keşiş (Heinrich Kramer ve James Sprenger) tarafından yazılan kitap o devrin en yaygın inancını yansıtıyordu. Bu kitaba göre kadınlar, şeytan için kolay bir avdı. Kadının bedeni, şehvet ve büyü birlikte ilişkilendirildi. Cadıların nasıl tanınacağı ve nasıl yakalanacağı anlatılıyordu. Bu kitapta yazılanlar iki yüzyıl boyunca cadı avcılarının rehberlik ettiği. Acımasızlık ve zulüm içeren bu kitap İncil'den sonra en çok okunan kitaptı.

Aslında kurbanlar o kötü günlerde topluma yardımcı olmaya çalışan kadınlardı. Köylüler başlarına gelen felaketlerin sorumlusu olarak büyüyü ve kendilerine zarar veren cadının kadın olduğuna inandırıldı. Yemeği pişiren, ebelik yapan, hastalıkta şifalı otlarla insanları tedavi eden kadınlar ve geliştirdikleri beceriler onlardan daha çok kuşku duyulmasına neden oldu. Kadınlar neden kilise tarafından hedef tahtasına oturtuldu? Kilise bilge kadınlardan neden korktu?

Kaynağını derin bir korku ve nefretten alan enginizyonun alevleri asla sönmeyecek gibiydi. İlerleyen zamanlarda binlerce kadın korku ve ihanetle tuzağa düşürülecekti. Cadı olmak ile suçlanan bir kadın yakalandığında dehşet başlıyordu. 1600'lü yılların sonunda binlerce insan yargılanmak üzere enginizyon mahkemelerine çıkarılıyordu. Suçlananlar çırılçıplak soyulup inceleniyordu. Şeytana ait izler bulmak üzere uzun iğneler ile acımasızca işkence ediliyordu. Gariplik olarak ben ya da doğum lekesi yeterli olmaktadır. Delil bulunduktan sonra itirafta bulunması gerekiyordu, aksi takdirde öldürülemezdi. En korkunç en gelişmiş işkence metotları suçlarını itiraf ettirmek amacıyla tapınak şövalyeleri için geliştirilmişti.

Tapınak şövalyelerinin 14.yüzyılda ortadan kaybolmasıyla, büyücü bilge kadınlara yönelik yeniden benzer işkenceler kilise tarafından başlatılmıştır. Bu işkencelerin üç ayrı seviyesi vardı ve üçüncü seviye insanlara ölümü getiren işkenceleri içeriyordu. Parmak ve bacakları döndürmek için yapılan aletler, baş için kullanılan mengeleler, çivili koltuk gibi dayanılmaz acı veren pek çok korkunç, vahşi işkence aletleri o yıllarda geliştirilmiştir. Hatta işkence altında olan cadıların çok tehlikeli olduğu düşünülürdü. Cadıların gözlerine bakılmazdı, sahip oldukları şeytani güçlerden korkulurdu. Onların gözüne bakarsanız acıyabilirdiniz. Getirilen açıklama ise cadının sizi büyülediği biçimindeydi. Gerçek ise acıma ve merhamet etme ihtimalini ortadan kaldırmaktı.

İşkence acımsızca artarak devam ettirilirdiğinde, en sonunda ne istenirse söylendi. Bu gittikçe büyüyen bir girdabı andırıyordu. Cadı olduğuna inanılan birkaç kadın ile başlıyor, sonunda düzünelerce kadının yok edildiği bir vahşete dönüşüyordu. Mahkeme tarafından uydurulan iğrenç fantazilere dayalı acı dolu ve korkunç işkencelerden korkanların itiraf edeceği umuluyordu. Kader günü geldiğinde suçlu bir vagona konuyor, dar sokaklardan geçirilerek köy meydanına getiriliyordu. Burada bir kazığa bağlanıyordu. Avrupa’da binlerce kadın yakılarak öldürüldü. Nedeni ise içindeki şeytan ancak ve ancak yakılarak yok edilebilirdi. Cadı dönemi denen iki yüz yıl boyunca Fransa ve Almanya’nın köylerinde çok korkunç katliamlar gerçekleşti.

Söz gelimi İngilizler cadıyı yüzdürmek denen bir yöntem geliştirmişlerdi. Suçlunun iki eli ve ayakları göbeği üzerinde bağlanıp su üzerine bırakılıyordu, eğer sanık su üzerinde kalmayı becerirse onun bir cadı olduğuna inanıp öldürüyorlardı, batar ve boğulursa suçsuz olduğuna inanıyorlardı. Ancak her iki durumda da kadın ölüyordu. 16. Yüzyılda kendilerini dehşete kaptırmış en tehlikeli olan yer Almanya’nın

Wurzburg şehridir. Hakimler en sonunda neredeyse tüm şehir halkının şeytana hizmet ettiğine karar verdi. 600 kişiyi ölümlle cezalandırdılar. Bunların 19 u rahip 41 ise çocuktuktu. Geriye hiç kadın kalmamıştı. Toplamda tüm Avrupa'da 60.000 ile 300.000 kişinin yok edildiği iddia edilmektedir.

4. Feodalizm

Ortaçağ döneminin rejimi olan feodalizm, kralın ve derebeylerin topraklarında yaşayan köylülerin, yaşam hakları kendi ellerinde olmadığı bir yönetim şeklidir. Avrupa'da 9. Yüzyıldan, Ortaçağın sonuna kadar sürmüştür. **Bu yönetim biçimi ile Avrupa'da halk; soylular, rahipler, burjuvalar ve köylüler olarak sınıflanmıştır.** Bu ayrımcılığın sonunda bütün toprak mülkiyetleri soyluların elinde toplanmıştır, köylü hiçbir zaman sermaye oluşturamamıştır. Köylü, efendisi için çalışırken, ektiği toprağın küçük bir bölümü de onun olur.

Feodalizmin ortaya çıkmasının sebebi, Roma imparatorluğunun ekonomik bunalım geçirmesi nedenine dayanmaktadır. Roma imparatorluğu zamanında, özellikle İtalya'da tarım üretimi özgür Roma vatandaşları tarafından yapılmaktaydı. Geniş çiftliklerde, kölelerin çalışması ile tarım yapılıyor ve dış ülkelere mal gönderiliyordu. İyi işleyen ticaret ve tarım sayesinde ilerleme hızlanmıştı. Kırsal alanlarda yapılan tarım sayesinde kentliler doyuyor, kentlerde kırsal kesim için gerekli olan malzemeler üretiliyordu. Fetihlerin durması ile Romanın para kaynakları azalmaya başladı. Bu noktada, para kaynağı yaratmak için vergiler arttırıldı. Vergi ödemeyen köylü, kente taşınmaya başlamış ve ekonomik düzeni yok edecek bir döngü oluşmuştur. Tarım yapan çiftçiler de kölelere topraklarının bir bölümünü vererek, üretim yapmaya başlamışlardır. Roma imparatorluğunun son döneminde ortaya çıkan feodal yapı, imparatorluğun tamamen yıkılması ile feodal beylikler şekline dönmüştür.

Merkezileşmenin olmadığı bu dönemde feodal beyler, önce kral adına toprağını yönetirken; sonraları tek başınlarına yönetmeye başladılar. Köylü onun malıdır ve istediği gibi alıp satabilir, öldürebilirdi. Bu dönemin köleci toplum düzeninden en büyük farkı ise toprağı işleyen köylülerin köleler gibi insan dışı sayılmamasıdır, bir nevi manevi bir ihtiyaç giderme.

Feodalizm haclı seferleri, coğrafi keşifler ile yerini yavaş yavaş kapitalizme bırakmaya başlamış ve merkezi ulus devletlerini yaratmıştır. Feodalizm içine düştüğü açmazdan sanayi devrimine kurbanı olmuştur. 1789 Fransız devrimi ile kesin bir yok oluş yaşanmıştır.

5. Tapınak Şövalyeleri

1307 yılının ekim ayının 13'ü Cuma günü, o tarihten itibaren, ebediyen talihsiz olarak anılacak bir gün, tapınak şövalyeleri için en şansız gündü. Paris'te ve Fransa'nın her yerindeki şövalye komuta yerlerinde liderleri yakalandı. Hapse atıldı ve ciddi suçlar ile suçlandılar. Suçları; İsa'yı inkar etmek, Haça hakaret etmek, Haçın üzerine işemek, eş cinselliği kurumsal olarak ifa etmek ve şeytana tapmak. O dönemde insanları şeytana tapmak ile suçlamak oldukça yaygındı.

Enginizasyon mahkemesinde yargılanan Jacques de Molay, büyük usta tüm suçlamaları ret etti. Engin cesareti ile ayağa kalktı, işkence altına söylenmiş önceki itirafların tümünü ret etti. Tüm suçlamalara karşı kendini savundu. Bunun için elbette ölmesi gerekiyordu. 18 Mart 1314 de büyük Usta ve Normandiya ustası şövalyesi Joe Federal Jarve masumiyetlerini tekrar savundular. O akşam saat 6 sularında Sen nehri kıyısında bir ateş yakıldı. Çoğu insanın inandığı gibi büyük bir ateşte yakılmadı. Hafif bir ateşte çok uzun sürede pişirildiler. Ölümleri birkaç saat sürdü. Külleri Sen nehri üzerine serpildi. Böylece insanların hürmet edilecekleri bir kalıntı bırakılmadı. Çok çirkin bir şey, gerçekten çirkin.

Büyük usta Jacques de Molay'ın son sözleri bir efsane oldu. Ölmeden önce Fransa kralına ve Papa'ya lanet etti. Kral Philippe le Bel ve Papa V. Clemens yaratıcısından önce ona katılmalıydı. Yıl bitmeden önce; bir ay sonra papa öldü. Kral da Kasım ayının sonunda öldü. Ölümü bir av kazası ile oldu. Oldukça genç bir adamdı. De Molay'ın son sözlerinin gerçekleşmesi ilahi adaletin bir kanıtı mıydı ya da şövalyelerin şeytani güçlerinin. Bu asırlardan beridir izi sürülen sorulardan yalnızca biri.

Kral Philippe hemde onun arkasından giden pek çok hazine avcısı için daha önemli sorulardan biri de Süleyman Mabedinin Yoksul Şövalyelerinin büyük hazineleri neredeydi? En ilginç ise kral Philippe'in adamları, şövalyelerin Fransa'nın her yerinde ki mülklerine girdiklerinde çok az şey bulabildiler. Tapınak şövalyelerin çoğu izlerini kaybettiler.

Kırsallarda kayıplara karışan şövalyelerin büyük ustaları, köylü kadınların bilinçlenmesini katkı vermiş olmalıdır. Özellikle Almanya'da başlaması dikkate değer bir araştırma konusudur. Şövalyeler ortadan kaybolduktan sonra Almanlar mühendislikte inanılmaz başarılar elde etmişlerdir.

6. Salem Cadı Mahkemesi

Cadı avlama alevleri sonunda Amerika'ya da sıçradı. 1692 yılında Mashacuset'teki Salem cadı mahkemeleri sırasında yaşananlar ilginçtir. Yaklaşık 200 kişi cadı olmakla suçlandı. 14 kadın ve 5 erkek darağacında asıldı.

Şehre Salem adı (Jerusalem) Kudüs isminden dolayı verilmiştir. Salem 20 yıl boyunca Kızılderili savaşlarına sahne olmuştu. Onyedinci yüzyılda Salem'de yaşayanlar dini ayrılıklar yüzünden parçalanmıştı. Puritan mezhebine inananlar yeryüzüne inmiş bir melek olarak gördükleri şeytan da dahil olmak üzere, tanrının ve meleklerin bulunduğu görünmez bir dünyanın varlığına inanıyorlardı. Puritanlara göre bu görünmez dünya, içinde yaşadıkları görünür dünya kadar gerçektir. Puritan mezhebinde ayağanızı bir şeye çarpdıysanız, ineğiniz hasta ise, ürünüz zamanından önce cürüdü ise, bunun mutlaka doğa üstü bir nedeni olmalıydı. Puritan topluluklarının sahip olduğu ataerkil inançlar Salem'de durumu gerginleştirmekteydi. Kadının erkeğe itaat etmesi gerekliliğine güçlü bir şekilde inanıyorlardı. Bir kadının, yaratılışından kaynaklanan nedenlerle, şeytanın hizmetine girmesinin kolay olduğu görülüyor, aynı zamanda da doğuştan şehvetli oldukları düşünülüyordu. Ayrıca, küçük bir kasabanın sahip olduğu atmosfer sınırların saklanması güç kılıyor, insanların birbiri ile ilgili olan fikirlerinin kolayca hakikat olarak kabul edilmesine yol açacak dedikodular üretiyordu. Boston'un Kuzey kilisesinde papaz olan Mather, cadılığa katı bir şekilde inanıyor ve bastırıldığı broşürler ile bu fikrin yayılmasını sağlıyordu.

"Görün fakat duyulmayan ol" felsefesinin benimsendiği bir çağda, elbette çocuklar sosyal hiyerarşinin en altına bulunuyorlardı. Oyuncaklar ve oyunlar gereksiz günah olarak görülmekte ve çocuklar oyun oynamaktan yıldırılmaktaydı. Kız çocukları daha fazla kısıtlamalara maruz bırakılıyordu. Erkek çocukları avlanabiliyor, balık tutabiliyor, ormanı keşfedebiliyordu. Sıklıkla marangozların ve demircilerin yanında çiraklık yapıyorlar, ancak kız çocukları ise çocukluktan itibaren iplik eğirme, yemek

pişirme, dikiş dikme, örgü örme eğitimlerini alarak ailelerine ve kocalarına hizmetçi olmaları için hazırlanıyordu.

Herşey bir Puritan rahibi olan Papaz Samuel Parris'in evinde üç küçük kız çocuğun oynadığı bir oyunla başladı. Oyun sırasında bir bardak su ve içine kırılan bir çiğ yumurtadan oluşan kristal bir küre kullanılıyordu. İsteklerini söyleyip olup olmayacağına dair izler arıyorlardı. Bu denemelerin birinde kocalarının neye benzeyeceği konusunda yorumlar getiren, eğlenceli ve can sıkıntısını gideren bir oyun gibi devam eden olay, bir anda kabusla dönüşmeye başladı. Kız çocuklarından, evdeki hizmetçi Titula siyah cübbeli bir kefen gördüğünü söyledi. Korktular, kızlar titreme krizine girdi ve ağlamaya başladılar.

1692 yılında Salem köyünde yaşayan Papaz Samuel Parris'in 9 yaşındaki kızı Betty Parris ve (kızının da kuzeni olan) 11 yaşındaki yeğeni Abigail Williams, Beverley dolaylarında vaizlik yapan John Hale'in çok güçlü sara krizi ya da etkin doğal afet olarak adlandırdığı ruhsal sarsıntıyı geçirmeye başladılar. Salem'de birkaç gün içinde 9 kız aynı titreme krizine girdi. ***Köyün eski vaizi Deodat Lawson'ın görgü tanıklığına göre; kızlar bağılıyor, eşyaları fırlatıyor, garip sesler çıkarıyor, yerlerde sürünüyor ve kendilerini anormal şekillere sokuyorlardı.*** Kızlar cadıların kullandığı iğnelerin vücutlarında açtığı yara, deliklerden ve moruklardan şikayetçiydi. William Griggs olduğu tahmin edilen bir doktor, kızlarda fiziksel rahatsızlığa dair bir işaret bulamamıştı. Bir süre sonra, köyde yaşayan başka bir genç kadının da benzer davranışları göstermeye başladığı öğrenildi. Salem köyünde Papaz Mather'in verdiği vaazlar gerçeğe dönüşmüş, acılı serzenişler yükselmeye başlamıştı.

Kızlar Rahip Perision'ına üç cadının ismini verdi; bunlardan biri evdeki hizmetçi Titula, diğeri dilenci kız Sarah Good, ötekisi ise hizmetçisi ile günah ilişki yaşadığı söylentisi olan dul kadın Sarah Osborne'du. Bu üç kişi Betty Paris, Abigail Williams, 12 yaşındaki Ann Putnam, Jr. ve Elizabeth Hubbard'a ızdırpap ve acı vermek iddiası ile suçlanıp tutuklandılar. Sarah Good yoksuldu. Yemek ve barınak için

komşularından yardım isteyen ve dilencilik yapan biriydi, daha sonra ise Sarah Osburne'un resmi hizmetçisi olmuştu. Sarah Osburne ise kilise toplantılarına çok nadir katılması ile bilinirdi. Tituba ise Püritan'lardan farklı etnik kökene sahip bir köleydi ve suçlamalar için açık bir hedefti. Bu kadınların hepsi de büyücülük suçlamaları için "olağan şüpheliler" tanımına uyuyordu. Zaten kimse de onların arkasında durmadı. 1 Mart 1692'de büyücülük suçlaması ile yerel sulh hakiminin karşısına çıktılar. Birkaç gün süren sorgularının ardından da hapishaneye gönderildiler.

Mahkeme, daha fazla isim vermeleri için kızları zorlayınca, Ann Jr. annesinin ikna etmesiyle kasabanın kongre üyelerinden birisinin karısı olan Martha Corey'i suçladı. Çünkü kızın annesi bu kadına karşı intikam duygusuyla kin beslemekteydi. Martha, küçük Ann'i bu saçma suçlamadan vazgeçirmek için ziyarete gitti. Ancak Ann, kadını görünce daha korkunç nöbetler geçirmeye başladı ve onun hayaletinin bir adamı kazan içinde pişirirken gördüğünü söyledi. Kızlardan Mercy ise, başka cadılarında ona katıldığını ve kendisini Şeytan'ın defterini imzalaması için zorladıklarını anlattı. Marta Corey mahkemede kendisini savunurken oldukça başarılı idi. Ne varki kızlar onun savunması sırasında derin acılar içindeydiler ve mahkemeye sürekli morluklarını ve ısırık izlerini gösteriyorlardı. Kogre üyesi olan kocası bile onu itiraf etmesi için zorlamıştı.

Bir sonraki sanık bölgenin önde gelen isimlerinden Rebecca Nurse idi. İlk mahkeme sırasında eğer bu iki kadın suçlanmış olsalardı, mahkeme heyeti büyük bir ihtimalle kızları yalancılıkla suçlayacaktı. Ancak süreç ilerisinde olaylar öyle bir hal almıştı ki herkes kızların ağızlarından çıkacak isimlere bakıyordu. Rebecca'yı da yine Ann Jr. in annesi suçlamıştı. Diğer kızların da kendilerini tasdiklemesi üzerine aslında kilise mensubu olan bu kadın da okkanın altına gitti. Bu arada Sarah Good'un 4 yaşındaki kızıda bu suçlamalardan nasibini aldı ve annesi ile birlikte şeytan ile işbirliği yapmaktan suçlandı.

Artık sanıklar ve hikayeler o kadar çok artmıştı ki herkes olayın başlangını bile unutmaya başlıyordu nerdeyse. Bu hikayeler içinde en ilginç olanında ise Maine'de oturan George Burroughs tutuklandı ve mahkemeye çıkarıldı. Eski zamanlarda Salem Kasabasında bir süre papazlık yapmış bir adamdı ve o dönemde kasaba sakinlerinin bir kısmı ile tabiki özellikle Ann Jr. annesi ile pek geçinememişti ve bu da intikam için oldukça iyi bir yoldu. Onu ilk suçlayan Ann Jr., bir papazın kendisine imzalaması için defter getirdiğini ve adının ise Burroughs olduğunu söyledi. Bu kişinin pek çok insanı kurban ettiğini artık kendisinin cadı'dan bile üstün mertebede şeytana çok yakın bir varlık olduğunu anlattı. Senaryo birbirine çok iyi bağlanıyordu. Herkes Tituba'nın bahsettiği siyah cübbeli adamın bu olduğuna emin olmuştu. Mahkeme cadı grubunun efendisini, şeytanın uşağını yakalamış olmakla müthiş bir gurur duymaya başladı ve tutuklanmalar son hızıyla devam etti.

1692 yılı Mayıs ayının sonu geldiğinde küçük kızların suçlamaları yüzünden hapiste ve sorguda olmak üzere nerdeyse yüze yakın kişi tutuklanmıştı. Bazı yasal zorunluluklardan dolayı bu suçular bir üst mahkemeye çıkana kadar beklemek zorundaydılar. Massachusetts'den yetkili bir yargıç gelince asıl davalar Haziran ayında başladı. Davası ilk sonuçlanan Bridget Bisholt oldu iki gün sonrada asıldı. Bu arada yargıçlardan birisi, anlatıların yeterli delil oluşturmayacağını ve davaların düşmesi gerektiğini savunarak mahkeme heyetinden ayrıldı. Tabiki onun bu hareketi cadılıkla suçlanmasına sebep oldu. Kızlar önlerinde hiçbir engel tanımıyorlardı. Bu hayalet görme olayları mahkeme heyetince de çeşitli uzun tartışmalara konu oldu ve sonuç olarak bunların tam bir delil teşkil edilemeyeceğine karar verildi ve başka güvenilir yollar aranmaya başladılar. Cadıları kızlara dokundurmaya karar verdiler ve bu da diğerinden farklı değildi. Kızlar acı dolu çılgınlıklarla nöbetler geçirmeye devam ettiler ve sonuçta 20 Hazirana gelindiğinde 6 kişinin daha asılmasına karar verilmişti bile.

Bu arada mahkeme sırasında ilginç bir lanetleme olayı da oldu. Mahkeme başladığından beri cadı avcısı olarak bulunan Peder Noyes, Sarah Good'u itiraf

etmeye zorluyordu. Fakat Sarah kendisine "Ben senin bir büyücü olduğundan daha fazla cadı değilim. Eğer sen şimdi canımı alırsan, bir gün Yüce Tanrı sana içmen için bolca kan verecek" diye haykırdı. Peder Noyes olaylardan yaklaşık 25 yıl sonra büyük bir iç kanama geçirdi ve öldü.

Kızlar artık kasabada erişilmez bir güce sahip olmuşlardı. Komşu kasabadaki cadıları tanımadıkları için isimlerini bilmiyorlar ve oradaki halktan bazılarını çağırıp dokunma testi yapıyorlardı. Bazı sanıklarda kendilerini idamdan kurtarabilmek için başkalarının isimlerini veriyor beni olaya bu zorladı, bana şöyle yapmamı söyledi gibi yalanlarla davayı dallandırıp budaklandırıyorlardı. Komşu kasabadan bir yargıç ve eski bir valinin oğlunu da suçladılar, işin en ilginç ise aynı kasabadan iki köpekte bu suçlamalardan nasibini aldı. Yüzlerce insan yargılandı bir o kadarı dokunma testinden geçti. Ağustos ayına gelindiğinde 4 kişi daha darağacında sallandı. Peder Burroughs ise tam asılmadan önce yüksek sesle dua ederek izleyenler ve halkın arasında söylentilere neden oldu. Çünkü o zamanki inanışlara göre Şeytan ya da onun uşakları dua edemezlerdi. Ancak kızların bastırılmaz hırsları sayesinde o da asılmaktan kurtulamadı.

Yargılama sırasında suçlamaları asla kabul etmeyen zengin ve varlıklı Giles Corey, dava sonucunda mal varlığına el konulacağını biliyordu. Bunun olmasını istemediği için davaya bakan mahkemeyi tanımadığını söyledi. Böylece mahkeme davaya bakamayacağı gibi mal varlığını da korumuş olacaktı. Ancak mahkemenin buna tepkisi hiçte Corey'in beklediği gibi olmadı. Salem meydanında halka açık bir yerde Corey yere zincirlendi ve üzerine büyük bir tahta plaka konuldu. Bu plakanın üstü çok ağır bir taş yığını ile kapatıldı. Corey ezilmeye başlamıştı ancak yine de itiraf etmiyordu ve üstüne üstlük daha fazla taş koymaları için onlara bağıyordu. Bir ara fazla basınçtan dili bile dışarıya fırlamıştı. Daha fazla taş konulduğu zaman Corey dayanamadı ve öldü. Bu olay ile ilgili açıklama küçük Ann'iden geldi. Corey Şeytanın defterini imzalarken asılarak ölmeyeceğine dair şeytandan garanti almıştı.

Mahkeme Salem ve çevresinde yaklaşık iki yüz kişiyi yargılamıştı. Bunlardan 27'si suçlu bulundu 19'u asıldı. Asılanların cenazesi dar ağacında çürümeye bırakıldı. Olaylar çığırından çıkmıştı. **Kızların suçlamaları tam bir histeri kriziydi.** En sonunda Mahkeme Heyeti Başkanı Phips'in karısını bile cadılıkla suçladılar. Bunun sonrasında 29 Ekim tarihinde Phisp mahkemeyi dağıttı, fakat hapisaneler cadılarla doluydu. İşlemlerin bitirilmesi için umumi mahkemeler görevlendirildi, artık davalara Salem'de değil her cadının kendi yaşadığı kasabada bakılıyordu.

Olayların sonuna doğru kızların gördüğü hayaletler mahkemece delil olarak kabul edilmeyince suçlamaların büyük bir kısmı düşmüş oldu. En son davaya ise Mayıs 1693 yılında bakıldı ve kalan diğer tüm sanıklar suçsuz bulundu. Böylece kabus artık sona eriyordu. Olayların başlamasına sebep olduğuna inanılan Tituba serbest bırakıldı ve mahkeme masraflarının karşılanabilmesi için bir köle tacirine satıldı. O dönemlerde sanıkların çoğu suçlamaları inkar ettikleri için tutukluluk süreleri ve davaları uzun sürmüştü ve tabiki işkence gördükleri de hesaba katılırsa ortaya çıkan tüm masraflar sanıklara ödettirildi.

Görüldüğü gibi başlangıçta seçilen üç kişi şüphelenmek için oldukça kolay hedeflerdi. **Peki kızları bu şaşırtıcı suçlamada bulunduran şey neydi? Titreme krizlerinin asıl kaynağı ne olabilirdi? Kızlar ya histeri hastasıydılar ya da rol yapıyorlardı, insanları açıkca kandırıyorlardı. Kendilerine cadılar tarafından büyü yapıldığını iddia eden bu genç kızların hareketleri en azından bir tür sosyal kurtuluş yolu olabilir mi?** Bu kızlar sıkı bir kontrol altındaydı. Puritan toplumu içersindeki statüleri önemsizdi, bu nedenle tüm dikkatleri üzerlerine çekmek için yapmış olabilirler. Hatta kızların ileri sürdüğü bu iddialar yerel otoriteler tarafından ciddiyetle ele alındı. Suçlamaları incelemek üzere bir mahkeme kuruldu. Bazı araştırmacılar bu duruşmaların ardında politik bir gündemin saklı olduğunu ileri sürmektedir. **Yaygın iddiaya göre kızların akrabaları olan siyasi güçler birbirlerine saldırmak için bu iddiaları kullandı. Suçlayanlar ve suçlananlar çatışma halinde olan farklı kilise gruplarına ait kişiler olmasaydı.**

7. Toplumun belirlediği normlar etrafında şekillenen hukuk

Cadı avı kadın bedeninin, emeğinin, cinselliğinin ve yeniden üretim yetilerinin kontrol altına alındığı bir dönemin başlangıcını teşkil etmiştir. Öyle ki toplum içerisinde hoş görülmeyen kadın davranışları bile zamanla cadılıkla özdeşleştirilmeye başlanmıştır. **Cadı avlarının arka planındaki belirleyici unsur, köylünün topraklarına el konulması, kolektif işbirliğinin yok edilmesidir.** Bu nednele cadı avı zamanla sınırlanmış ilerlemiş, tuhaf bir şekilde Avrupa ülkeleri arasında birleştirici bir unsur haline de gelmişti.

Korku ve zulmün artması, zaman içinde durumları benzer kişilerin birbirlerinden şüphelenmesi noktasına getirmiştir. İngiltere’de cadı olarak suçlanan kadınların ilginç bir suçlama metni: Komşusunun tarlasından izin almadan bir sepet armut topladı. Geri vermesi istendiğinde öfkeyle armutları fırlattı, ertesi sene bir daha armut yetişmedi. Bir komşusuna atlarından birini ödünç vermeyi reddedince atlarının hepsi öldü. O günlerde, siz bir çiftliğin yanından geçerken orada sağlıksız bir buzağı mı doğdu, vücudunuzda doğuştan leke mi var, solak mısınız? Cadı olduğunuza dair kanıt!

Normal olarak algılanan ya da gücü temsil eden çoğunluğun hassasiyet olarak çizdiği görülür ya da görülmez sınırlar çiğnendiğinde, mahkemenin yetkisi suçunuzu ve cezanızı sorgulamadan onaylamaktır. **Neticede, hiç bir toplumsal kurum, kendini zaman-mekansal bağlamından bağımsız hareket edemez. Hukuk sisteminin bağımsızlığı, sadece toplumun belirlediği normlar etrafında şekillenirse, sınırlı bir anlayışı temsil eder ve hiç bir şekilde "bağımsız" değildir.**

Avrupa’da ve Salem’de yaşamış olan cadıların son sözlerinden öğrenebileceğimiz çok şey var. Hem çığlıkları, hem de sessizlikleri, onlara uygulanan şiddetin en büyük kanıtlarıdır. **Evet, günümüzde de toplumun inandığı hassasiyetlerin dışında kaldıkları için saçma" diyebileceğimiz kanıtlar doğrultusunda başta kadınlar olmak üzere tüm toplum susturuluyor.**

Kendi inançları etrafında bir toplum hayal edenler ütopyalarını gerçekleştirmek için kimlerden nasıl arınması gerekiyor? Bu arınmayı yapabilmek için üretilen ayrımcı düşünceler hukuk ve toplumsal şiddet aygıtları geliştirmeye katkı vermektedir. Susturulanlar, toplumsal fay hatları içinde yaşamayı becerirler mi?

Adalet arama adına sorunlar çözülmediği sürece, olanlar tam olarak anlaşılmayacağı gibi, toplumsal yaraların kapanması da imkansızlaşır. Salem'de asılan ve Avrupa'da yakılan cadıların sessizliklerini dinlersek, kendimize, en azından gelecek adına, önemli dersler çıkarabiliriz.

8. Kadına yönelik kirli savaş

14. yüzyılda Avrupa köylülerinin bilinçlendiği ve güçlendiği dönemde başlayan cadı avları, kralların, kilisenin ve soyluların giderek artan saldırgan tutumu karşısında bütünleşen köylü kadınlarının direncini kırmak amacıyla; özellikle bilge olanlarına düzenlemiş kirli bir savaştır. Şüphelenecek duruma getirilen ve dirençsiz kılınan kadınlara, yardım edenlerin cezalandırılacağını öngören otorite gittikçe daha baskıcı bir role bürünmüştü. Öyle ki, Almanya'da Alman Prensiği'nin onayıyla Lüteriyen Kilisesi tarafından görevlendirilen ziyaretçiler halkı şüphelendikleri kişileri ihbar etmeleri yönünde kışkırtmıştır. Kuzey İtalya gibi bazı ülkelerde yetkililer şüphelenme olaylarını abartarak, halka deşifre etme amacıyla şüphelenilen kişilerin elbiselerine işaretler koymuş, onları tecrit etmeye çalışmışlardır. Söz konusu durum bile o dönemin korkunç yaklaşımını göstermektedir.

Cadı avları çok çeşitli propagandalarla meşrulaştırılan katliamları ifade etmektedir. Bu zulme katkıda bulunanlar arasında yargıçlar, jüriler ve demonologların(şeytanın varlığını araştıranlar) yanı sıra Alman Hans Baldung gibi sanatçıları da olması oldukça ilgi çekicidir. Yine bu dönemde cadı avlarını toplumsal bir kontrol açısından onaylayan İngiliz siyaset kuramcısı Thomas Hobbes ve enflasyon üzerine ilk bilimsel çalışmayı yapan Jean Bodin'in cadılara karşı olan nefret dolu söylemleri oldukça etkili

olmuştur. Öyle ki Bodin'in sık sık bu davalara katılması, cadıların diri diri yakılmaları hatta çocuklarının da yakılması yönündeki beyanlarını içeren Demomania adlı eseri bakış açılarının ne denli ürkütücü olduğunu göstermektedir. Cadı avı üzerine, Bacon, Kepler, Galileo, Shakesperare gibi dâhiler döneminde de tartışılmaya devam edilmiş ve cadılık yine büyük bir suç olarak görülmeye devam edilmiştir.

Cadının bir kadın olduğu, Tanrı'nın erkekleri böyle bir musibetten koruduğuna dair beyanlar ilginçtir. Mallus Maleficarium yazarları kadınların asla tatmin edilemeyen şehvetleri yüzünden cadılığa daha yatkın olduğunu öne sürmüştü, Martin Luther gibi yazarlar ise kadınların ahlaki ve zihinsel zayıflıklarını bu sapkınlığın kaynağı olarak göstermişlerdir. Bu duruma göre kadınların cinsiyet yüzünden baştan böyle bir şey meyilli olabileceği öne sürülmektedir. Cadılık davalarında göze çarpan önemli bir unsur üreme suçlarının da vurgulanmasıdır. Cadılar insanların üreme gücünü elinden almak, kürtaj yapmak ve çocukları öldürerek soyları tüketmekle suçlanmıştır. Cadı olarak tabir edilen kadınlar arasında "ebe"lerin de olması buna bağlanmıştır.

Bu örneklerden de anlaşılacağı gibi ölen kadınların çoğunluğu yoksul sınıfın üyeleridir. O zaman zengin kesimin alt sınıflara karşı takındıkları tutumlardan kaynaklı ölümlerin yaşandığı varsayımında bulunmak da çok yanlış olmayacaktır. Aslında kadınlara yönelik savaş söz konusudur. Köylü ayaklanmalarında görüldüğü gibi kadınların köy hayatında önemli bir güce sahip olmaları ve bu gücün kırılmasını sağlamak amaçlı kadınlara yönelik saldırgan bir tutum geliştirilmiştir.

Cadılıkla suçlanan kadınların maruz kaldıkları işkencelere bakıldığında oldukça ürkütücü bir tablo karşımıza çıkmaktadır. Standart olarak cadılıkla suçlanan kişi, çırılçıplak soyulmakta, tamamen tıraşlanmakta, cinsel organı dâhil olmak üzere tüm vücuduna uzun iğneler batırılmaktadır. Bakire olup olmadığının anlaşılması için tecavüze uğramakta, daha da ileriki boyutlarda etleri lime lime edilmekte, kemikleri kırılmaktadır. ***İnfaz edilmesine karar verildiğinde ise herkese ibret olması için***

topluluk önünde asılmakta ya da yakılmaktadır. Bu vahşi durum karşısında erkeklerin karşı çıkmamaları da oldukça trajiktir.

Avrupa'da cadı avı sadece büyücülükte kalmayan zamanla özellikle kadınlara yönelik saldırgan bir tutumu yansıtan bir katliam olduğunu söylememiz yanlış olmaz. Doğurgan ve üreten yeteneklere sahip olan kadın; haksızlığı baş eğemezdi. Bin bir cefa ile ürettiklerinin ve doğurdıklarının bir hiç uğruna heba olmasına tahammül gösteremezdi. ***Ortaçağ Avrupa'sında kilise ve feodal düzen sorgulanmaya izin vermezdi. Çünkü sorgulanmak, şüphelenmeyi neden olmaktadırki o da inkara kadar giden bir yolculuğu başlatırdı. İnançtan nemalanma uğruna yaratılan korku inanca başkaldırmak olarak görülürdü. Bilinçlenmeye asla izin verilemez. Doğrudan inanılması istenirdi.***

9. Günümüz cadıları

Avrupa'da cadı avının dehşetini tam olarak sona erdiren ne oldu? Bu sorunun cevabına yanıt verebilmek için ipuçlarının incelenmesi gerekir. Bazı araştırmalara göre bilimin ortaya çıkması ve gelişmesi bu konuda önemli bir faktör olmuş olabilir. Toplumun açıklanamayan şeyleri doğa üstü nitlenmesine dayalı korkuların bilimle açıklanması etkili olmuştur. İneğin hastalanmasının ya da ölmesinin komşunun lanetlemesi ya da büyüü sayesinde değilde hastalıklardan kaynaklandığının bulunması, toplumda tüm kötülüklerinin kaynağının büyüü gösterme eğilimi azaltmıştır ve sonunda ortadan tamamen kayboldu.

Günümüzde yüzbinlerce insan yeniden kendilerini cadı ve büyü olaylarına kaptırmış durumdadır. Eski büyüleri yeniden canlandıran cadılar ayinlerinde oldukça basit unsurlar kullanmaktadır. Bunlar, şifalı otlar, tütsüler ve kristal kürelerden oluşmaktadır. Dua eden insana gönderilen mesajın içeriği güç isteğidir. Şeytan ile yapılan bir anlaşma söz konusu değildir. Cadılar her yıl gecenin en kısa olduğu günde Los Angeles'ın tepelerinde toplanır. Sürekli devam eden ve değişen bir döngünün

içerisinde olduklarına inanırlar. Zarar vermemek şartıyla her ne istiyorsan yap. Öğreneceğiniz ilk şey kainatın gücünü nasıl kullanacağınızdır. Kainatın gücü tehlikeli ve zarar verici olabilir, bu nedenle onu ustaca ve pozitif kullanmak gerekir.

Günümüz insanların çok büyük bölümü büyülere inanmıyor, çünkü artık denklemler ile tanımlanan mekanik bir kainatın içerisinde yaşıyoruz. Büyü sihirli güçler ile dolu olan bir şey değildir. Onu bizzat ortaya çıkarıp kullanmamız gerekir.

Sonuç

Nefret duygularının esiri olanların saldırganlık güduları sürekli beslenir. Bunun sonucu olarak hayali kaprislere ve ihtiras taşkınlıklarına girerler. Gözleri ile etrafındakileri ateşlendirir, ses tonu ve el hareketleri ile sınırları oynatırlar. Rakip gördüklerini düşman olarak algılayıp giriştikleri çatışmayı savaşa dönüştürmeyi alışkanlık haline getirirler. Sayıklama karşısında humma, öfke karşısında kudurma ne ise hayaller görerek kendinden geçen, rüyaları gerçek, düşündüklerini de keramet sananlar, bütün suçları kendileri gibi düşünmemekten ibaret olanları darağacına hiç çekinmeden gönderen yargıç gibidirler. Nasıl bir düşmanlıktır ki böyle hırçınlaştırır, hoyratlaştırır insanları? Nasıl bir kindarlıktır ki rakip gördükleri ve istemedikleri insanların yaşam hakkını yok etmeyi kendilerinde bir hak olarak görürler. Ne yazık ki geri dönüşü olmayan ya da geri döndürmeye cesareti olmayan insanlar nedense hep çatışarak alırlar hınçlarını. Böyle yapmakla içlerindeki ateşi söndürdüklerini sanırlar ve anlayamazlar ki, oluşan durumların getirisi yıkıma ataktır yaptıkları.

Ekler

Histeri veya isteri psişik ve motor bozukluklar:

Özellikle duygusal reaksiyonlarda taşkınlık, ani sinirlenme, hareket bozuklukları, geçici kişilik değişimi ve günlük hafıza kaybı, çeşitli şikayetlerle belirgin psikonevroz bozukluktur. Histeri, sinirsel nevrotik bir hastalık olarak bilinir. Hasta, kendindeki ruh sağlığının bozukluğundan habersizdir. Çeşitli duyu bozuklukları, çırpınmalar, kimi zaman da inmelerle kendini gösteren nevroz tipinde akıl hastalığı olup sıklıkla 30 yaş altındaki bireylerde görülür. Genellikle bilinçaltında kalmış zihinsel bir nedenin çok çeşitli fiziksel ya da psikopatik bozukluklara yol açtığı isteride, ya geçici ve çok şiddetli krizler ya da sürekli davranış bozuklukları görülür. Hasta genellikle stres yaratan bir durumdan sonra bayılma ve dil tutulması gibi durumlar yaşar. Hastanın yakınlarından ayrıntılı hikayesi dinlenmelidir. Nörolojik ve fiziksel muayeneleri yapılmalı. Psikiyatrist ve psikologlar tarafından verilen ilaç ve psikoterapi ile bu rahatsızlıkla baş edilmelidir.

Pek çok histeri hastasında belirtiler zamanla kaybolur. Ancak tedavi sürecinde hasta yakınlarının, hastalık öncesinde nasıl davranıyorlarsa yine öyle davranmaları uygun olur. Psikolojik kökenli bayılması olan bir genç kıza evde iş yaptırılmaz ve her istediği yerine getirilirse belirtinin kolayca ortadan kalkması beklenmemelidir. Bunun dışında stres sonrası bayılan ve bunun psikolojik kökenli bayılma olduğu saptanan bir hasta aile ortamında bayıldığında, onu sakin bir odaya almak, yalnız bırakmak hastaya daha iyi gelir. Çevredeki herkesin başına toplanması, soğan ya da kolonya gibi şeyler koklatılması stresini daha artırır.

Bu tür özellik gösteren hastalar hayale dayalı kendisine olan saldırıdan bahsederler. Bunun gerçek olduğunu ispat etmek için de kendi kendilerine fiziksel saldırıda bulunurlar.

Engizisyon:

Roma Katolik Kilisesinin Hıristiyanlığı muhafaza etmek ve karşı olanları veya yeni fikirler ortaya atanları cezalandırmak için kurduğu ruhban cemiyeti mahkemeleri. 1183 tarihinde kurulmaya başladı ve 1807ye kadar tam altı asır devam etti. Batı Avrupa devletlerinde kurulan bu korkunç mahkemelerde sayısız insanlar, ya din uğruna veya yeni fikirler ortaya koydukları için, haksız yere öldürüldüler, yahut diri diri yakıldılar.

Kaynaklar

- 1- Withches, Midwives, and Nurses A History of Women Healers, Barbara Ehrenreich and Deirdre English, New York, 1973.
- 2- Burning Women; The European Witch Hunts, enclosure and the rise of capitalism, Lady Stardust, London 2010
- 3- History Channel
- 4- Ana tanrıça kültü, Elif Ersoy, Anadolu aydınlanma vakfı